

DIMECRES, 08 DE GENER DE 2014, 12:54

OPINIÓ - VÍCTOR ALEXANDRE

Coses de la nostra història

És una sort que de tant en tant apareguin llibres com els dos que comento avui aquí, perquè condensen en poques pàgines una part de la nostra història i ens recorden tot allò que hem estat. Parlo d'un passat situat entre els segles XIX i XX, ple de personatges singulars, que ens diu qui érem, com ens comportàvem, quins valors teníem i com ens vestíem.

El primer d'aquests dos llibres és [Un passeig per la moda de Barcelona](#), d'Elisenda Albertí, que explica amb detall fins a quin punt els canvis de mentalitat han determinat l'evolució de la roba que portem i que ens descriu de manera amena els negocis que s'han desenvolupat al seu voltant. Així, després de saber com eren les primeres botigues de roba de la Barcelona vuitcentista, les pàgines del llibre ens parlen, entre d'altres coses, del Romanticisme, del Modernisme, de l'escurçament de la faldilla, de l'alliberament en el vestir..., i ens passen pels elegants establiments dels carrers Ferran, Escudellers, Boqueria, Llibreteria, Avinyó, la Rambla o el passeig de Gràcia. Com diu l'autora, *la capital catalana era, a més, un important centre industrial, productor i receptor d'una gran diversitat de productes que eren exposats als comerços amb tota la seva esplendor*. Fem-ne un petit tast:

- Un costum que s'ha perdut era que, a les botigues de roba, les dones preferien ser ateses per homes. Per això era rar trobar una dona rere el taulell, tret que fos la germana, la mare, la muller, la filla o la nora del propietari. Només era exigible la dependència femenina si la botiga era de cotilles o altres peces íntimes.

- Ordre del reaccionari Governador civil de Barcelona, Fermín de Arteta, als alcaldes: Siendo varias las quejas que se me han dirigido acerca del modo escandaloso y

contrario a las buenas costumbres, con que generalmente se baila la danza conocida con el nombre de 'polka', encargo a usted muy particularmente cuide de que en dicho baile no se ofenda el pudor, y que si el mal fuese tan grave que a pesar de ello hubiese quien se entregue a semejante exceso, prohíba absolutamente la 'polka' en los bailes públicos.

- El 1860, malgrat que el govern espanyol havia relegat Barcelona a la condició de ciutat de províncies, s'obriren nombroses cases de moda, magatzems de roba i alguns passatges comercials a la francesa, com els anomenats de Bacardí, de Madoz i del Crèdit, situats a l'entorn de la plaça Reial i el carrer de Ferran.

- Any 1911, revista La Moda Práctica: Las mujeres que se privan del corsé tienen también parecido con otras mujeres que no son precisamente las más estimadas por la Sociedad. Como el corsé es la única garantía de que no nos confunden con ellas, a él tenemos que recurrir.

Després que durant molts anys les cotilles causessin greus problemes de circulació de la sang en les dones: *A mesura que creixia la independència femenina, s'incrementava la superfície de pell al descobert, per posar en evidència que el rigor de la indumentària havia estat imposat, precisament, pels qui no l'havien de suportar, és a dir, els homes.*

L'altre llibre es diu [Personatges populars, excèntrics i curiosos de Barcelona \(1836-1936\)](#), de Ròmul Brotons, i constitueix un retrat interessantíssim de trenta-sis homes i dones d'extracció humil que van ser coneguts per tothom en el període esmentat. N'hi ha de bons i de dolents. Entre ells hi trobem **Dolors Bonella**, l'estimada **Monyos**, **Josep Molera**, **el Noi de Tona**, **Joaquim Partagàs**, el rei de la màgia, **Esteve Riera**, l'artífex dels panets de Viena, l'**Antònia Morral**, la reina de la Boqueria, **Antoni Llussià**, l'estafador de les mil cares, i l'**Enriqueta Martí**, la vampira del carrer de Ponent. Vegem-ne uns petits fragments:

- El perruquer Josep Bartomeu: Per mitjà d'anuncis, s'oferí a pagar l'entrada a qualsevol teatre de la ciutat a tots els calbs que es presentessin a lluir el nom de la seva perruqueria pintat al cap. [...] Ràpidament es van presentar uns quants voluntaris, però el perruquer observà que una closca solitària no faria gaire efecte, raó per la qual es proposà de concentrar-ne una bona colla per tal d'incrementar l'impacte visual.

- El Noi de Tona: Obsequiava la concurrència amb discursos humorístics, sovint inspirats en la situació política, fet que li causaria nombrosos problemes amb l'autoritat, ja que mai no ocultà les seves tendències catalanistes i republicanes. En acabar l'actuació, passava el barret per recollir uns quants diners i si considerava que la quantitat obtinguda era excessiva, en llençava una part a la claveguera.

[Un passeig per la moda de Barcelona](#), d'Elisenda Albertí, i [Personatges populars, excèntrics i curiosos de Barcelona \(1836-1936\)](#), de Ròmul Brotons, dos llibres plens de vida catalana. Dos llibres que ens recorden que no és possible explicar allò que som sense el coneixement d'allò que hem estat.